

JUTRO

Rokopisi se ne vraćaju

Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

Sofija, 5. maja. s. Po informacijah Wsta »Dagac« pripravila bolgarska vlada poseben zakon za dokončno rešitev vprašanja ciganskega prebivalstva, ki povzroča čim dalje večje skrbi. V mnogih bolgarskih vaseh je nad četrtino prebivalstva ciganov, ki se zlasti v zadnjem času dajejo krstiti in sklejajo sakone z državljani bolgarske rase ter tako resno ogrožajo čistost bolgarskega rodu. Novi zakon naj bi določal med drugim popolno prepoved porok med Bolgari in cigani in zbiranje vseh ciganov v posebnih ločenih vaseh.

Zopet bsmbe na Port Moresby

Sanghaj, 5. maja. d. Japonsko letalstvo je tudi včeraj nadaljevalo napade na nasprotnikova oporišča okrog Avstralije.

ve, je med prebivalstvom zbudilo silno ogorčenje, posebno še, ker so v jutranjih urah v francoski prestolnici tudi že zvedeli za britanski napad na francoski otok Madagaskar.

Vrhu, 5. maja. d. Na uradnem mestu je bilo objavljeno, da so v noči na torek bri-

Položaj po sestanku v Solnogradu

Izjave zastopnika nemškega zunanjega ministrstva

Berlin, 5. maja. V berlinskih političnih in novinarskih krogih so predmet izredne pozornosti kratke izjave, ki jih je včeraj visoki funkcionar zunanjega ministrstva, ki se je vrnil s sestanka v Solnogradu, podal zastopnikom inozemskih tiskov. Odgovarjajoč na nekatera vprašanja, je med drugim poudaril, da so solnograški razgovori potekali v ozračju največje prisrčnosti in tovarništva in da so trajali skupno 17 ur. Velikega pomena je dejstvo, da so se sporedno z razgovori z Ducejem in Hitlerjem vršili razgovori med obema zunanjimi ministroma ter vojaškima šefoma obeh velisil osi. Kdor je imel srečo prisostvovati temu zgodovinskemu sestanku, je zaključil visoki funkcionar zunanjega ministrstva, je mogel ugotoviti predvsem to, da je gotovost končne zmage večja kakor kdaj koli poprej.

V istih krogih pa je včerajšnji govor sira Stafforda Crippsa zbudil polno sarkastičnih pripomb. Pripominjajo zlasti, da bivši britanski poslanik v Moskvi še nadalje neustrašeno deli svoje najbolj rožnate obljube po lovljivosti sveta, seveda vselej za dobro po tej vojni. Kakor je pred kratkim obljubljal vse mogoče stvari Indijcem, ki o njegovih obljubah niso hoteli nič slišati, tako je Cripps tudi britanskemu ljudstvu nasiljal za povojno dobo ideal socialne pravičnosti in blagostanja, v katerem da ne bo več nasprotij med ogromnimi bogastvi in strašno

revščino, ter da bodo delovni stoji živeči v pravem blagostanju. Vse te Crippsove obljube pa imajo za osnovo zavezniško stvar, namreč nekaj, kar se ne bo nikdar zgodilo in so zato brez pomena. V ostalem pa, kdo more zaupati človeku, ki je istočasno boljševiški agent, ki dopušča načelo sužnosti in revščine širokih množic, ter Rooseveltov občudovalec, torej občudovalec moza, ki je še pred kratkim obljubljal, da se bori za zlate stare čase, torej za oni sistem socialne krivice, ki ga je Cripps tako energično, obenem pa tako hinavsko obsodil.

Diplomatski urednik listov koncerna Scher piše k temu med drugim: Preslabo poznano sedanje razpoloženje britanskega ljudstva, da bi vedeli ali so nekatere Crippsove izjave sprejeli onkraj Rokavskega preliva izpodbujajoče. Omejujemo se samo na govorni jezik dejstev: Skoraj 600.000 ton anglosakega brodograja je bilo potopljenega samo v aprilu, nadaljujejo se nadaljnje ogromne izgube angleškega letalstva, medtem ko je razvoj v Sredozemlju in na vzhodnem bojišču za nas vedno bolj ugoden in japonske zmage na Daljnem vzhodu skoraj ne poznajo oddiha. To so zares izpodbudna dejstva na predvečer velikih in odločilnih dogodkov, ki jih pričakujemo z nezmožljivo voljo po trumfih nad vsemi ovirami in z železno gotovostjo v končno zmago. (Piccolo.)

Obnova v zasedenih pokrajinah na vzhodu

Nagla povzdiga proizvodnje vsakdanjih potrebščin

Berlin, 5. maja. S. Glavno Göringovo glasilo »Nazionalzeitung« v Essenju objavlja zanimiv prikaz o gospodarskem in industrijskem položaju zasedenega ozemlja na vzhodu. List piše med drugim:

Na splošno se lahko reče, da so bile vse tvornice vojne industrije zelo moderno in skoraj luksuzno opremljene, medtem ko so vse ostale, ki niso imele nikake zveze z vojno industrijo, močno zanemarjene. Reči se odesni iz vojnih tvornic vse naprave, ali pa so jih uničili. To uničenje v ostalem v skladu z nemško tezo, po kateri bi se industrializacija Ukrajine razvijala samo v škodo njenega poljedelstva in bi zato ne bila umestna. Stroj izdeluje pač Nemčija boljše, medtem ko se rodovitna zemlja, polna humusa, nahaja samo v Ukrajini.

Uničenje zapornice pri Dnjeprpetrovsku in dejstvo, da je bila prav Donška kotlina prizorišče srditih bojev v pretekli zimi, ni sta dopustila zopetne vzpostavitve tamkajšnjih tvornic in zalaganja s surovinami. Navsezadnje pa ni prav nobeno zlo, ako so sovjetske oblasti odpele s seboj vsa delovna sila, pustile v deželi druge kategorije delavcev, ki jih je prav sedaj mogoče z lahko zaposlitvijo v Nemčiji, tembolj nujna pa se je zdelala obnova onih tvornic, ki proizvajajo predmete za splošno uporabo in živila. Nemške in zavezniške vojske so tu potrebovale vse od konjskih uzid in jermenov do sank postelj, umivalnikov, žlic, vrvi, pasov, kožuhov, skatel, mila in raznih proizvodov, masti, kruha, cigaret, vžigalic, peči, kratak in nešteto drugih predmetov, ki bi jih ne bilo mogoče dobiti v celoti iz Nemčije. Po znanem Wallensteinu rekne se mora vojna prediti na mestu. Razen tega ne smemo pozabiti plač vojakom, ki znesejo precejšnjo vsoto, ki pa je vojak, ki si nič ne morejo kupiti, ne uporabljajo in jo razdele kot napitnino domačemu prebivalstvu. Zaradi velike razpoložljivosti denarja je prebivalstvo za vsako uslugo bogato plačano. Zato se ne smemo čuditi, ako v vzhodnih deželah kroži toliko vojnih mark, poleg rubljev in novega denarja červonca. Kako bi bilo mogoče izplačati te večje vsote denarja drugače, ako ne s povečanjem proizvodnje predmetov splošne potrošnje.

Položaj je bil prav v tem pogledu, zlasti v Ukrajini, vse pre; kakor sijajen. Milni, žganjehube in tvornice konzerv so delale malo ali nič. Tekstilna industrija je bila zelo zanemarjena, kolikor ni bila sploh uničena, medtem ko so bile tvornice, ki niso bile upoštevane, brez surovin in premoga. Nemška oblast je morala zato povsod ustvarjati na novo, tako rekoč iz nič. Ta naloga je bila poverjena posebnim odborom, tako imenovanim gospodarskim poveljstvom, sestavljenim iz manjšega števila oseb, največ 20, ki so prišle naravnost iz Nemčije. To so po večini strokovnjaki na vseh področjih proizvodnje, ki jih spremljajo priznani organizatorji. Eno izmed takšnih poveljstev je na primer v 24 urah po svojem prihodu prevzelo takoj vodstvo električne centrale in vodovoda ter vzpostavilo tvorniški pogon. Tri dni po prihodu so obrati delali že s polno paro in zalagali z vsem potrebnim vojaštvu in prebivalstvu. Tako so se rezerve naglo večale in dopolnjevale z novo proizvodnjo.

Problem prevoza je bil takoj rešen z nekaj sto sovjetskimi tovornimi avtomobili, ki so bili zajeti v bitki pri Kijevu. Investicijski kapital pa je nudila vođa Dnjepra, kjer so boljševiki najprej potopili več sto velikih čolnov, naloženih z vsemi mogočimi dobrnotami. Nemške oblasti so te čolne dvignile in vse te dobrnote prodale, tako da so imele takoj v rokah potrebni kapital. Proizvodnja se je naglo dvignila. V kratkem času je bilo mogoče obnoviti delo v tvornicah odej, vrvi raznih konjskih oprem in v številnih mehaničnih delavnicah. S konverziranjo rečevo se je takoj začelo izdelovanje meze in likerjev, s praznimi benicinskimi posodami pa so se izgovajale cevi za peči. Neka milarna, ki je sicer zadeta s tremi bombami v polnem obratu, je takoj lahko izdelala milijon kresov mila. V tvornicah cigaret je bilo takoj mogoče proizvajati milijone cigaret za vojake. Neka delavnica za vulkanizacijo je sproti popravljala zaplenjene sovjetske pnevmatike, medtem ko so slabši deli služili za izdelovanje gumijastih čevljev. Takoj se je začelo tudi izdelovanje slik v serijah po 85 rubljev kos. Ki so jih kmetje nakupovali za okras svojih hiš. Po krivdi ali po zaslugi izredno dolge zime je bil ves najbolj umazani del mesta Kijeva, kjer so bile po večini samo lesene hiše, uničen in požgan skupno z ušmi in stonnicami. Na tem mestu bodo sedaj zgrajene nove hiše, od katerih bo imelo prebivalstvo samo korist. (Popolo di Trieste.)

Preskrba Evrope z žitom

Berlin, 5. maja. S. Nemški minister za zasedbeno ozemlje na vzhodu je objavil

Dr. Göbbels Berlinčanom

Berlin, 5. maja. S. V posebnem proglasu berlinskemu prebivalstvu poziva berlinski okrožni vođa Dr. Göbbels meščane, naj bodo bolj ljubeznivi v svojem medsebojnem obveščanju. V proglasu pravi med drugim:

Vsakdo izmed nas je danes soddgovoren za to, da se bo ta vojna končala zmagovito. Vsak izmed nas sodeluje pri zmagi ne le s svojim delom in svojo disciplino, temveč tudi z našim, kako svoje delo izvršuje. Uljudnost in lepo ponašanje sta nujna pogoja za miroljubno in znosno sožitje ljudi. Mesto štirih milijonov in pol prebivalcev lahko daljšo dobo prospera, ako vsakdo upošteva svojega bližnjega. Dr. Göbbels pripominja, da bi moralo prav berlinsko prebivalstvo, ki uživa glas, da zna pogumno in brezbrizno prenašati vse strogosti življenja, ki jih celo sprejema vedno s humoristične strani, ne pa z dramatične, dati dober vzgled vsem drugim in ostati zvesto svoji tradiciji zlasti v vojnem času. Ni pa dovolj, da se samo vi pokazete ljubeznive in uljudne, temveč je tudi potrebno, da v tem smislu prepričujete svoje soseske. Poiskali bomo med vsemi Berlinčani najbolj uljudne ljudi, moške in ženske, in bomo prav gotovo našli one, ki bodo znali pokazati to neizgovorno lastnost, posebno še med onimi, ki so zaradi svojega poklica v vsakdanjem stiku z občinstvom. Ti bodo zgled tudi vsem drugim.

Listi objavljajo vsote nagrad, namenjene onim, ki se bodo v tej tekmi uljudnosti izkazali najbolje. Prva nagrada znaša 1000 mark, najnižja pa 150 mark.

Proglas nove danske vlade

Kodanj, 5. maja. d. Nova danska vlada pod predsedstvom Wilhelmom Buhlom je objavila proglas, v katerem se izreka za nadaljevanje sedanje politične smeri. Vladni proglas pravi, da so se razmere na Danskem po prihodu nemške vojske pred dvema letoma razvijale ugodneje, kakor je bilo mogoče spodobiti pričakovati. Nato poudarja nevtralnostno politiko Danske, ki je vedno stremela do dobrih prijateljskih odnosov s svojimi sosedmi. Glede sedanje borbe, ki jo Evropa vodi proti komunizmu, ugotavlja vladni proglas, da Danska v tej borbi, ki zadeva interese celokupne Evrope in ne samo posameznih držav, ne more ostati neinteresirana. Deklaracija ugotavlja, da je Danska s pristopom k protikomunističnemu paktu manifestirala svojo politično smer. Borba proti komunizmu je v vidnem interesu Danske. Dotikajoč se gospodarskega položaja Danske se deklaracija izreka za gospodarsko sodelovanje vseh evropskih držav, kakor ga propagira Nemčija, in priznava v zvezi s tem, da pritiče Nemčiji v tem sodelovanju centralni položaj. Na koncu pravi vladna deklaracija, da pretekli dve leti nemške zaščite upravičujejo zaupanje Danske v ugoden nadaljnji razvoj dežele, izreka vero v Nemčijo in izraža zaupanje v obljubo Nemčije, da bo spoštovala teritorialno integritetnost in politično neodvisnost Danske.

Odklonjen predlog za preosnovno švicarske vlade

Bern, 5. maja. S. Predlog za preosnovno zvezne vlade je bil včeraj zavrnjen z ljudskim referendumom z večino 408.848 glasov proti 219.405. Listi poudarjajo, da pomeni rezultat tega referenduma uspeh za zvezno vlado in njeno politiko.

Atentat na policijskega upravnika v Jeruzalemu

Lizbona, 5. maja. S. Iz Jeruzalema poročajo, da je bil izvršen nov atentat na policijskega direktorja Mortona. Ko se je v avtomobilu peljal mimo oranžnega vrta s svojo ženo in dvema oficirjema, se je v neposredni bližini razpočila bomba. Morton, njegova soproga in oba oficirja so ostali nepoškodovani. Po prvi preiskavi je ugotovljeno, da je bomba eksplodirala s pomočjo električnega aparata, ki ga je sprožil neznanec, skrit med drevmi vrta. Čeprav so angleške oblasti hotele prikriti to vest, se je naglo razširila povsod in je zbudila v angleških krogih najgloblji vtis. saj potrjuje, da je palestinsko prebivalstvo vedno bolj nezadovoljno z britanskimi oblastniki.

Radio Ljubljana

SREDA, 6. MAJA 1942-XX

7.30: Poročila v slovenščini. 7.45: Lahka glasba — v odmoru (8.00): Napoved časa. 8.15: Poročila v italijanščini. 12.15: Duet harmonik Malgaj. 12.40: Koncert sopranistke Sigrd Richtofen. 13.00: Napoved časa — poročila v italijanščini. 13.15: Poročilo Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovenščini. 13.20: Izredni orkester iz Sev. Afrike. 13.50: Pisana glasba. 14.00: Poročila v italijanščini. 14.15: Šramel Ljubljana. 14.45: Poročila v slovenščini. 17.15: Komorni zbor vodi dirigent D. M. Stjanec. 19.00: »Govorimo italijančino« prof. dr. Stanko Leben. 19.30: Poročila v slovenščini. 19.45: Pisana glasba. 20.00: Napoved časa — poročila v italijanščini. 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini. 20.30: Pesmi vojnega časa. 20.45: Simfonični orkester vodi dirigent Armando La Rosa Parosi. v odmoru; predavanje v slovenščini. 22.00: Zanimivosti v slovenščini. 22.10: Adamičev orkester. 22.45: Poročila v italijanščini.

Zaplenjena moka

Ljubljana, 5. maja.

Predvčerajšnjim sta pripotovali v Ljubljano z vlakom iz Novega mesta dve 20-letni šivilji in sicer Marija Rangus in Stran št. 41, in Fani Bregar iz Tomarjev str. 24 pri Beli Cerkvi. Prinesli sta s seboj dobrih 210 kg bele moke.

Dekletti sta to količino moke zaupali neki Anici Rozman, stanujoči v Ljubljani na Sv. Petra cesti št. 85, ki je bila pripravljena razprodati moko po 28 lir za kg, toda po prodaji prvih 20 kg se nedovoljna trgovina ni mogla nadaljevati zaradi bliskovitega posega agentov urada za kontrolo cen pri Visokem komisarijatu, ki so zaplenili blago in so vse trojico ovadili sodišču. V gornjo nedovoljeno trgovino je zapleten tudi brezposelni šofer Jurij Milavec.

Nepremostljive ovire v ameriški oborožitvi

Rim, 5. maja. Vedno nove milijarde za oboroževanje, novi tisoči letal in tankov za ameriške oborožene sile so vsakdanje zahteve in napovedi, s katerimi prihaja Bela hiša v Washingtonu pred javnost. Cim bolj dokazujejo vojni dogodki nemogočnost tako zvanih »zavezniškov«, da bi vojaško premagali sile trojnega pakta, tem mogočnejši je glas Roosevelta, ki napoveduje, da bo s svojo proizvodnjo »pregazil nasprotnike«. Manj bistrumorni ostajajo nedvomno z odprtimi ustmi, da »slušajo astronomske številke o dozdnevno neizčrpni proizvodnji sposobnosti zavezniškov, o njihovi skupni razpoložljivosti s surovinami in o neizčrpnih rezervah delovnih sil, s katerim baje razpolagajo.

Agencija »La corrispondenza« smatra za primerno, da ugotovi tudi v tem pogledu resnico. Jasno je namreč, da se je sposobnost sovjetske vojne industrije po izgubi industrijsko najpomembnejših predelov umaknila daleč v ozadje. Da je to res, dokazuje med drugim dejstvo, da Stalin neprestano zahteva od Anglije in Amerike nadaljnje dobave vojnih potrebščin. Angliji in Američani pa razpolagajo neposredno samo z industrijo, ki se nahaja na britanskem otočju, v Zedinjenih državah in v Kanadi. Vsi ostali britanski dominioni in kolonije so onkraj oceanov in bi ne mogli premagati vseh težav v pogledu vojne proizvodnje, čeprav bi bili popolnoma industrializirani. Anglija se sedaj po negativnem sovjetskem vzoru trudi, da bi se naučila vsaj nekaj načel delovne organizacije, med tem ko se pomankljivosti te organizacije v Zedinje-

nih državah kažejo od dne do dne bolj. Nasprotno so sile novega reda že pred leti ukrenile vse potrebno za brezbirno poslovanje organizacije dela po splošnih, zares vzornih smernicah. Danes razpolagajo z največjimi tvornicami orožja, ki imajo zaseboj trdno tradicijo delovnih metod, prilagojenih vojni proizvodnji, medtem ko na nasprotni strani šele poskušajo spremembo normalne industrije v vojno industrijo in sicer prav v trenutku, ko je proizvodnja bakra in jekla v Zedinjenih državah v pojezanju in so številke v proizvodnji aluminija po uradnih washingtonskih podatkih dosegle komaj četrtno predvidenih postavk, ker primanjkuje povsod električne energije, ki je osnova industrializacije. Za redno poslovanje tvornic, namenjenih vojni proizvodnji pa bi bilo treba izdelati potrebne stroje v razmerju, ki je 10-krat večje od gradnje teh strojev v letih 1939 do 1941.

Vsemu temu je treba dodati še najnovejšo izgubo najpomembnejših ozemelj vzhodne Azije, odkoder so Zedinjene države dobivale gume, cin, mangan, wolfram in svinec. Samo z opojem svojih števil, ki jih stalno navaja v svojih izjavah, predsednik Zedinjenih držav prav gotovo ne bo mogel doseči premoh nad svojimi sovražniki, a tudi, če bi se mu posrečilo izvajati vse, kar je zasnoval, kje so bojišča, na katerih bi mogel uporabiti vse to orožje proti Nemčiji, Italiji in Japoniji? In kje so ladje, potrebne ne le za prevoz črt, temveč tudi za prevoz teh vojnih potrebščin v Evropo in Azijo? (La corrispondenza.)

Gospodarstvo

= **Prijava zaloga usnja.** Pokrajinska zveza delodajalcev ljubljanske pokrajine opozarja v posebni okrožnici na naredbo Visoke komisarije št. 62, ki je bila objavljena v »Službenem listu« 8. aprila in je stopila istega dne v veljavo. S to naredbo so bile izdane odredbe glede uporabe galanterijskega usnja, in sicer analogno predpisom, ki veljajo na ozemlju Kraljevine. Od dne objave te naredbe je prepovedano izdelovanje kovčkov, torbic, vozne opreme, tapetnih predmetov, hišne opreme in usnjenih galanterijskih predmetov obče iz karkršnega koli usnja. Izvzeti pa so predmeti za rabo oboroženih sil, sedlarske in vprežne potrebšchine, predmeti za tehnično, znanstveno in zbiravstveno rabo, čevljarški izdelki in rokavice. Prepovedano je tudi strojenje kož, izključno namenjenih za izdelovanje predmetov, ki se ne smejo več izdelovati. Usnje za izdelovanje prepovedanih predmetov, ki je na zalogi pri industrijih, obrtnikih in trgovcih na dan objave naredbe je pod zapor ter se sme uporabljati in prodajati zgolj za namene, dovoljene po tej naredbi in drugih veljavnih predpisih. Te zaloge usnja je prijaviti Zvezi delodajalcev Ljubljanske pokrajine na posebnem obrazcu v dveh izvodih po stanju na dan 8. aprila 1942-XX in jo morajo vložiti vsi industrijski, obrtni in trgovski obrati, ki to usnje izdelujejo, predelujejo ali uporabljajo za predmete, katerih izdelovanje je sedaj prepovedano. Prijavitelj se mora vse vrste usnja, ki je namenjeno za izdelovanje kovčkov, torbic in ostalih galanterijskih predmetov v obče, vozne opreme, tapetnih in knjigovskih predmetov (za vezavo knjig, izdelovanje beležnih koledarjev, beležnic, map itd.) ter za izdelovanje hišne opreme. Prijavo morajo prizadeti tvrdke predložiti najkasneje do 12. t. m. na naslov: Pokrajinska zveza delodajalcev Ljubljanske pokrajine, Združene industrijev in obrtnikov, Ljubljana, Beethovnova 10. Ako tvrdka nima blaga, ki je podvrženo prijavi, mora predložiti negativno prijavo in mora prijavo opremiti z pripombo »negativno«, ki jo podpisati in jo prav tako vložiti do navedenega roka. Poletja, ki ne bi dostavila prijav v določenem roku ali bi navedla netočne ali pomanjkljive podatke, bodo kaznovane s predvidenimi sankcijami. Okrožnica še opozarja, da morajo vsi industrijski obrtniki in trgovci, ki izdelujejo ali prodajajo omenjene izdelke ali izdelujejo, predelujejo odtisnjenim proklamom po vzorcu, ki ga je predpisala trgovska in industrijska zbornica. Zveza opozarja zainteresirane, da točno postopajo po predpisih naredbe in v redu vložijo predpisane prijave, da se izognejo predvidenim stroгим kazenskim sankcijam, ki jih predvidevajo poleg denarne in v hujših primerih zaporne kazni tudi zaplombo blaga.

= **Razsodba v kolektivnem delovnem sporu pri Zdrženih papirnicah v Vevčah.** V »Službenem listu« je objavljena razsodba razsodišča v kolektivnem delovnem sporu pri Zdrženih papirnicah Vevče, Gorice in Medvede d. d. V sporu glede razsvetljave strežev parnih kotlov (strojnikov) je razsodišče odločilo, da spadajo v II. kategorijo in ne v II. in III. kategorijo. V sporu glede višine meze je Pokrajinska delavska zveza zahtevala, da se zaslužek delavca poviša za 37%, namesto za 26%, kakor se je podjetje neposredno sporazumelo z obratniki zaupniki oziroma z delojemalskim sindikatom dne 9. januarja t. l., ker so življenjski stroški od tedaj narasli. Razsodišče je smatralo, da je bila meza, ki je bila dogovorjena s sporazumom 9. januarja t. l., primerna zlasti ob upoštevanju obvezne družinske doklade. Upoštevaajoč povečanje življenjskih stroškov pa je razsodišče priznalo prirastek draginje za 5% in se od 15. aprila t. l. povišajo urne meze in akordne postavke za 5%.

= **Delovanje italijansko-španskega kartela za živo srebro.** Največja italijanska družba za pridobivanje živega srebra Monte Amata, ki ima v zakupu tudi iriški rudnik in na katero odpade 75% italijanske proizvodnje, poroča v svojem letnem poročilu, da so bili tudi v preteklem letu finančni posli uspešni, čeprav bi bila potrebna revizija prodajne cene, ki znaša v Italiji 3050 lire za steklenico, od česar pa odpade 2000 lir na konjunkturni davek za živo srebro Družba je pri glavnici 61,5 milijona lir zabeležila čisti dobiček 15 milijonov lir in bo izplačala nespremenjeno dividendo 21 lir na vsako delnico z nominalno vrednostjo 150 lir. Italijansko-španski kartel za živo srebro je vedno zasledoval razvoj dogodkov na svetovnem trgu, kjer skušata Amerika in Kitajka prelomiti monopolni položaj špansko-italijanskega kartela.

skega kartela. V okviru tega kartela oskrbuje Italija sedaj z živim srebrom velikomemški gospodarski prostor (skupaj z Belgijo, Nizozemsko in ostalimi zasedenimi deželami) preko družbe Metallgesellschaft v Frankfurtu, oostalo Evropo pa oskrbuje neposredno.

= **Iz italijanske industrije aluminija.** Letno poročilo družbe Società Aluminio Veneta Anonima (SAVA) s sedežem v Benetkah in z glavnico 100 milijonov lir, navaja v svojem letnem poročilu, da je preteklo leto prineslo znatno povečanje italijanske proizvodnje aluminija. Obstoječim tvornicam so se pridružile še nove, ki so bile zgrajene po odobritvi odbora za avtarkijo. Povečanje proizvodnje aluminijevega oksida je bilo omogočeno v sodelovanju z Nemčijo, ki je dobavila potrebne strojne naprave in je prevzela tudi one količine aluminijevega oksida, ki presegajo italijanske potrebe. Tudi družba SAVA je lani stavila v obrat novo tvornico aluminija, naslednja pa bo otvorena v prihodnjih mesecih. Uspešno se je razvijala postranska družba Società Anonima Industrie Minerarie Italiane, ki je v Apuliji izvršila uspešna izsledovanja novih ležišč boksita. Družba SAVA bo za preteklo leto izplačala nespremenjeno dividendo 10,75%.

= **Pred 125 l. je bil zgrajen prvi parnik v Nemčiji.** V Nemčiji slavijo v pomorskih in ladjedelniških krogih značilen jubilej. Pred 125 leti je bil stavljen v promet prvi parnik, zgrajen v Nemčiji. To je bil parnik »Weser«, ki ga je dal zgraditi trgovec s tobakom Schröder iz Bremena. Parnik je zgradil ladjedelec Lange, čigar ladjedeljski obrat se je pozneje razvil v svetovno znano ladjedelnico Bremer Vulkan v Bremen. Parni stroj je imel samo 15 konjskih sil in ga je Schröder kupil v Angliji pri tvrdki James Watt, ki je izdelovala prve parne stroje. Parnik sam je bil zgrajen za približno 80 oseb, prevzel pa je lahko tudi 250 oseb in je bil v obratu na progi iz Bremena do pristanišča Vegesag ob izlizu reke Weser. Na tej progi je dnevno vozil skozi 16 let, dokler ga niso spodrinili večji in močnejši parniki. Poskusna vožnja je bila 6. maja 1817 ob navzočnosti številnih odličnikov. S tem je bil led prebit in kmalu se je začela v Nemčiji razvijati gradnja parnikov za pomorski promet.

Iz Hrvatske

Doklade za poročene delavce in nameščence. Korporacijsko ministrstvo je izdalo odredbo, po kateri bodo dobivali delavci in javni nameščenci, ki imajo več kakor dva otroka, za vsako osebo po 150 kun mesečne doklade.

Preseljevanje Madžarov iz Hrvatske. Po poročilu lista »Pest« živi na Hrvatskem okoli 100.000 Madžarov. Med njimi je večina kmetov, ki so izrazili željo, da bi se naselili na Mažarskem. V kratkem bo prva skupina kmetov preseljena iz Hrvatske v južno-madžarske pokrajine.

Židje na Hrvatskem. Notranji minister Artuković je v prisotnosti diplomatskih zastopnikov prijateljskih držav v petek otvoril razstavo pod gornjim naslovom. Razstava prikazuje židovsko svetovno organizacijo, še posebej pa židovstvo na Hrvatskem.

Iz Srbije

Gostilniška hrana na kupone. V restavracijah v Nišu se dobiva hrana samo na kuponske knjižnice.

Nemška čitalnica v Beogradu. Nemški znanstveni inštitut je odprl javno čitalnico v Beogradu. Knjižnica razpolaga s preko tisoč deli s področja medicine in tehnike. Obiskovalcem pa je na razpolago tudi 60 različnih revij.

Hotel Moskvo v Beogradu je dala Pošta na hranilnico v najem Družbi za hotelsko industrijo d. d. v Beogradu. Hotel je bil zadnje čase popolnoma prenovljen. Razpolaga s sto sobami in okoli 140 posteljami. V kavarnskih prostorih bo lahko sedelo do tisoč gostov. Hotel bodo izročili svojemu namenu sredi tega meseca.

Petdesetletnica Srbske knjižne zadruge. Skromno je bila nedavno proslavljena 50-letnica obstoja Srbske knjižne zadruge, v Beogradu. Pri zadruzi je v tej dobi sodelovalo nad 450 srbskih in tujih književnikov.

Otok z dvema glavama. V neki vasi blizu Loznice je sromašna kmetica rodila otroka z dvema glavama. Novorojenček je bil dobro zavrt in bi po izjavah zdravnikov lahko živel, če se ne bi med težkim porodom zadušil.

KULTURNI PREGLED

Učite se glasbe!

Prva produkcijska gojenec
šole Glasbene Matice

Začela se je vrsta prireditev v znamenju šestletnice šole Glasbene matice. Vodstvo te naše zasluženje kulturne institucije si je izbralo za propagandni teden geslo: »Učite se glasbe«. Šestdesetletna tradicija nepretrganega delovanja glasbene šole, ki jo je ustanovila in ki jo še danes vzdržuje Glasbena matica, nudi najlepšo priliko, da se propagirajo idealni in praktični smotri glasbene vzgoje. Zato je prav, da se v teh dneh posveti posebna pozornost glasbeni vzgoji kot važnemu delu splošne kulturne vzgoje.

Na prvi prireditvi v tem ciklu je Glasbena matica v ponedeljek proti večeru pokazala z javno produkcijo uspehe svojih nižjih šol. Nastopilo je 20 izbranih učencev in učencev pripravljavnic in štirih razredov nižje šole, samo v enem primeru je bil zastopnik tudi prvi razred srednje šole. Prireditve je bila v mali Filharmonični dvorani, ki jo je občinstvo dobrodošlo. Produkcija je obsegala 21 klavirskih nastopov z 42. točkami, med katerimi so bile nekatere daljše (Mozartova Sonata, Reineckeova Miniaturna sonatina, Beethovnov Rondo v C-duru), dalje 1 klavirski šeststoročni nastop z dvema točkama, 5 violinskih nastopov z enakim številom točk, ki pa so bile vse daljše in končno 1 nastop s celotno, na katerem je učencev II. r. nižje šole izvajal prvi stavek Rombergove Sonate v B-duru. Spremljali so deloma starejše učence, deloma pa profesorji (Šedlbauer, Hubad). Učence in učenci, ki so nastopili na produkciji, potekajo iz šole dam in gg. Marte Bizjak-Valjave, Zorke Bradarčeve, Jurija Gregorčiča, Olge Primčeve, Viktorja Sonca, Cenka Šedlbauerja in Milene Štrkljeve.

Nastopajoče, med katerimi so bili večidel otroci okrog 10. leta, je odlikoval v pretežni večini primerov prav siguran nastop in njih igranje je kazalo, da prizadejni učitelji polagajo trdne temelje njihovih glasbenih vzgoji. Pri nekaterih točkah, ki so bile že zahtevnejše, je moglo občinstvo s priznanjem ugotoviti ne samo glasbeno nadarjenost posameznikov, marveč tudi lep napredek v tehničnem obvladovanju instrumenta. Tako je produkcija kljub obsežnemu programu in večidel začetniškemu izvajanju sicer premišljeno izbranih točk ohranila do konca zanimanje občinstva.

ZAPISKI

Slovenski pisatelji v slovaškem prevodu. Slovenska Matica v Turčinskem Sv. Martinu je pravkar izdala v izboru in prevodu Kolomana Geraldinca knjigo: »Za križom. V izbor za slovaški prozajski. Knjiga šteje 254 strani in vsebuje osem novel Ivana Cankarja in po eno prozo Ksaverja Meška, Ivana Gregorčiča, P. S. Pinčarja, F. Bevka, Juša Kozaka, M. Kranjca, Prežihovega Vrance in Janeza Jalna. — Koloman Geraldin je izdal 1.1940 antologijo slovenske lirike.

Cerkveni Glasbenik, ki izhaja v redakciji prof. Stanka Premra, prinaša v pravkar izšli 4.—5. številki enajsteri poglavje razprave dr. Antona Dolnarja »Pregled slovenske cerkvene glasbe«; tu obravnava osebnost in delo Antona Forsterja in navaja razpored Forsterjevih cerkvenih skladb. — Stanko Premr nadaljuje v zvezi z letošnjim 65. letnicjo Cecilijanskega društva za ljubljansko škofijo seznam naših najstarejših Cecilijancev (od Hodnika Valentina do Luzar p. Konstantin). Fr. Ks. Meško se oglašja s pesmijo »Kraljica majnika«, Stanko Premr pa prikazuje življenje in delo pesnika Silvija Sardenka. V življenjski navaja tudi seznam Sardenkovih pesmi, ki so bile uglasbene. Omeniti je še Vodopivecove Glasbene pomenke, poročila o raznih novih skladbah in razne vesti. Številki je priložena skladba Martina Železnika »Daritvene pesmi za mešani zbor«.

Milana Begovića drama »Pustolov pred vratima«, ki je dosegla nedavno lep uspeh v vpriporitvi rimskega Teatra delle Arti, napoveduje za enega prihodnjih zvezkov časopisa »Il Dramma«, ki prinaša v posameznih številkah celotno besedilo zanimivih domačih in tujih dramatskih del. Takisto namerava »Il Dramma« prirediti prevod Begovićeve tudi pri nas uspešno vpriporjene igre »Bez trečega«. Tako Hrvat Milan Begović čedalje bolj vidno zavzema svoje mesto med dramatikami mednarodnega slovesa.

»Faust« kot dramatska pesnitev v Zagrebu. Pred kratkim je zagrebški gledališče vpriporilo prvič v hrvaškem jeziku za oder prirejeno Goethejevo dramatsko pesnitev »Faust«. Prireditve in prevod je oskrbel prof. Tito Strozzi, ki je delo tudi zrežiral.

Michelangelova mladostna dela. Prof. dr. Kriegerbaum, ravnatelj umetnostnozgodovinskega inštituta v Firenzah, je preiskal v sienski stolni cerkvi doslej malo uvaževane kipe in je odkril v njih mladostna dela Michelangela. Med njimi je kip sv. Pavla, v katerem domneva raziskovalec avtoportret 30-letnega Michelangela. Dva izmed kipov sta njegovo lastnorčno delo, drugi pa potekajo iz njegove delavnice.

Stendhalova. V zvezi z letošnjim stoletnico smrti Henrija Beylea-Stendhala omenja Alfredo Mezio v »Il Dramma« izid italijanskega prevoda Stendhalovega Dnevniika (Journal) in sicer onega dela, ki se tiče Italije, pri tem pa obžaluje, da je izšla ta izdaja brez komentarja, ki je danes že kar nujen za razumevanje Stendhalovih besedil in vendar še vedno zanimivih zapiskov. Nadalje se bavi pisec s Stendhalovo gorečo željo, da bi postal dramatski avtor, željo, ki se mu ni uresničila. Čeprav je ob svojem neuspehu z romanom in ostalimi svojimi knjigami preroško dosegel, da bo čitan okrog 1.1880 — čas, ko je res začel Stendhal prihajati v modo, — ni mogel vedeti, da bo 1.1940 tudi on doživel zaželeni uspeh na oderu. Pred dvema letoma so namreč uspešno vpriporili dramatično njegovega romana »Rdeči in črni«. Stendhalu se je uresničilo še neko prerokovanje, ki ga omenja Mezio: v nekem svojem pismu ali zapisku je pisal o smrti, ki naglo zgrabi svojo žrtev za vrat in jo kakor brezumno žival vrže na zemljo. »Menim«, je zapisal Stendhal, »da taka smrt na javni cesti ni smešna, če si jo človek sam ne povzroči«. Tako se je zgo-

dilo tudi njemu: 23. marca 1842 se je zgrudil začet od kapi na ulici, prav ko je bil zapustil ministrstvo za zunanje zadeve.

Jaques de Lacretelle, eden izmed onih francoskih pisateljev, ki so se priključili socialno-nacionalnemu gibanju Marcela Deata, je imel nedavno krstno predstavo svoje drame o Maratovi morilki Charlotti Corday. Torinski »Il Dramma« označuje to vpriporitev za prvi gledališki dogodek v tako zvani vichyjski Franciji. Pri premieri so bili navzdor številni predstavitelji Petainove vlade. Morda se je zgodilo prvič v zgodovini francoske dramatike, da je imela pomembnejša drama krstno predstavo v provinci, ne pa v Parizu ki je že od Molièra dalje odločeval skoraj izključno o francoskem gledališkem okusu. Jaques de Lacretelle je znani romanopisec, član Akademije in avtor raznih zgodovinskih in politično publicističnih spisov, v katerih je ostro kritiziral prejšnjo Tretjo republiko.

Kronika

Predragi Vilmi v slovo

V počastitev Vilme Jamnicke, rojene Thierry de Chateauxvieux, ki je odšla v večnost v Zagrebu dne 25. aprila 1942.

Pomlad Ti ni natrosila cvetja v Tvoje sode, Te ni izvabila na Tvoj vrt, Ti ni več ogrela srca, da bi utripalo v vsej sili Tvoje osebnosti, da bi se razživel in ogrevalo vsakogar, ki Ti je bil blizu. Pomlad je prišla, a njen vitez sv. Jurij je na predvečer, ko je Tvoja plemenita duša odšla v večnost, potkal in Te izvabil s teh solzljah poljan v svoje rajске vrtove, kjer je večna pomlad. Kje na: Te išče sedaj moja misel, kje so ti vrtovi, Vilma?

Ne dojamem še, še ne verjamem, ker ne razumem, da Ti je letošnja pomlad natrosila cvetja na hladno kamnitno ploščo, ki Te je ukenila v naročje matere zemlje. Kako naj verjamem, da so Tvoje vedre, dobre oči ugasnile, da je skopnel smeh na Tvojih ustnih, da je Tvoje zlato srce prenehalo biti in se je Tvoja duša umaknila tja, kjer za nas še ni prostora, kjer so tisti, ki ste bliže Bogu, ker Vas je pozval iz ljubezni, da ste v raju, kjer je blaženstvo in mir.

Tolikrat so Te v življenju obsuli s cvetjem. Vilma, danes pa stojimo tu in ne moremo Ti položiti drobne cvetke v slovo na kraj Tvojega zadnjega počitka. Toda, Vilma, nekaj imamo zate. V našem srcu smo priglasi droben tuček, to je spomin, to je lepo, toplo čustvo. Ta lučka ne bo ugasnila in bo gorela ves čas, dokler bo utripalo srce. Tvoj spomin bo vedno ožarjen z njenim plamenčkom.

Vilma, toliko dolgih let si živila tu med nami in s svojo umetnostjo plemenitila srca. Vilma, zdi se mi, da Ti teh besed ne pišem samo jaz v slovo, temveč z menoj vsi tisti, ki so nekoč uživali kreacije Tvoje velike, dejavne umetniške tvornosti. Saj si nam še vsem v spominu, Ti Carmen. Sakoma, Mignon, Azucena, Anneris, Kostelnicka, Tosca, Pikova dama in še vsi drugi liki, prepojeni s Tvojo živo, sugestivno, močno osebnostjo. Vilma, Ti, ki si bila vsa naša ljubljanka.

Draga, dobra Vilma, vedno sem se mislila, da se boš nekoč vrnila in pela na našem slovenskem oderu. Sedaj pa si zapela svoj labodji spev in nas zapustila. Daleč proč od nas so izvenlele Tvoje pesmi, se je ustavil Tvoj labodnji korak in so ugasnile oči. Vendar pa se mi še zdi, da si tu, ker živiš v naših srcih, in ta srca so Ti hvaležna za vse, kar si iz svoje bogate notranjosti dajala in radodarno trosila. Tu boš živila vse do tle, dokler Ti v najske vrtove ne bo šel tvoj zadnji, ki je poslušal Tvoje speve.

Vilma, me li sliši Tvoja duša, ko govorim v tihoti k Tebi? Saj veš, verujem, da Ti je sedaj lepo in dobro, da ne želiš, da bi solza grenkobe zdrknila po licu, ker je Tvoja duša bila vedno vedra in si je želela smeha. Vilma, naj Tvoja duša poje v večnosti za nas pesem ki nas bo tešila in nam kazala pot, ko se bomo odpravljali za Teboj. Saj vem, Vilma, da si v rajskih vrtovih in tam se bomo našli in pesem Tvoje lepe duše bo vodnica. Vilma, zbogom, Vilma, na svidenje! Vera Adlešić-Popovičeva.

* Četrty dan Vojske. Dne 9. maja bo v vsej Kraljevini četrti dan Vojske, ki jo imel to leto še prav poseben pomen. Narodna ustanova Dopolavoro bo po navodilu stranke in ministrstva narodne prosvete mobilizirala vse svoje sile, da bi vojak prejel kar najbolj zgoren dokaz njih povezanosti z zaledjem in skupni volji za končno zmago. Na vseh pokrajinskih sedežih Dopolavora so pripravile priprave in pravo tekmovalstvo v pripravljanju darov za vojake. Vsi Dopolavorji bodo priredili posebne predstave in tekme z nagradami v spomin na ta dan. Posebna pozornost bo veljala slavnim vojni ranjenim in bolnikom.

* Podtanjnik Stranke v Gorizij in Fiumi. V ponedeljek zjutraj je prisel v Gorizjo brez obvestila na krajšo inspekcijo Zveze borbenih fašistev podtanjnik Stranke Farinasi. Po položitvi venca v mavzoleju, posvečenemu padlim fašistom, se je podtanjnik podal najprej k prefektu, nakar je poročal članom zveznega direktorija, ki so mu podali vsa pojasnila o stanju v pokrajini. Slednji je podtanjnik podal smernice za nadaljnje delo. Po poročilu si je podtanjnik ogledal več fašističnih naprav, nakar je odstopoval na inspekcijo borbenih fašistev v dolini Vipacco, kjer se je ustavil v Sanbassu, Cernizzi, Aidussini, Vipacco San Vitu. Popoldne je prisel g. Mario Farinasi v Fiume. Inspiciral je Zvezo borbenih fašistev, ogledal je tudi krajevno fašistično skupino na Sušaku ter vojašnico GIL-a, nakar je poročal članom zveznega direktorija.

* Delovni čas nemškega uradništva je od ministra Göringa predpisan s takojšnjo veljavo tako, da mora vsak uradnik biti v tednu zaposlen najmanj 56 ur. V posameznih krajih, kjer uradujejo neprekinjeno, pa je najmanjša mera uradovanja tedenska 53 ur. V slednjih uradih in obratih so dovoljeni odmori, ki jih določijo obratovodje sami, vendar se odmori ne smejo šteti v uradni čas. Omejitve dnevnega uradovanja na največ 9 ur odslej odpade. Kakor vojak na fronti, pravi odredba ministra Göringa, ne glede na nevarnost in

Oscara Wilda »Salomo«, enega najizrazitejših proizvajalcev tako zvane dekadentne dramatike ob koncu prejšnjega stoletja, so vpriporili v Teatro Carignano v Torinu v novem prevodu pisatelja Corrada Pavolinija. Vloga Salome ki ji je dal Wilde toliko sladostne lepote, je igrala z velikim uspehom Laura Adani.

* Peer Gynt kot opera. V torinski Operi je bila te dni italijanska premiera nove opere nemškega skladatelja Wernera Egka »Peer Gynt«. Libreto opere je posnet po znani Ibsenov dramatski pesnitvi. Kritika poudarja značilnost te glasbene prireditve znamenitega dela, ki spominja na Goethejevega »Fausta« in ki razodeva očitno značilnost nordijskega duha. Egkova glasba ima zlasti v orkestraciji povsem moderen značaj. Protagonist je bil v torinski izvedbi bariton Antenore Reali. Med številnimi pevskimi sodelavci se omenja tudi pevka Milica Vera.

požrtvovanje ne pozna nobene omejitve v svoji službi, tako mora vsakdo v uradu dnevno opraviti svoje posle tako, da ne ostane nič neresenega. Tudi ob sobotnih popoldnevih in ob nedeljah delo ne sme počivati. Vodje uradov pa lahko, v kolikor to dopušča stanje, tako razdelijo celotni tedenski delovni čas, da je ob sobotnih popoldnevih in ob nedeljah zaposlenih samo toliko delovnih moči, kolikor je potrebno za redno opravilo nujnih zadev.

* Šest porok brez ženin. V cerkvi sv. Marka v Benetkah je bila svečana poroka šestih nevest, ki so njih ženini na raznih bojiščih. Nadomeščali so jih višji častniki, tisti rodov orožja, ki jim ženini pripadajo. Porokne obrede je opravil vojaški škof Eksk. Bartolomasi. Neveste je blagoslovil tudi benški patrijarh kardinal Piazza. Slovesnemu poročnemu obredu je prisostvoval med drugimi Genovski vojvoda.

* Prevodi iz tujih slovestev v italijanski. Prosvetno ministrstvo je določilo najvišjo mejo, ki jo smejo doseči italijanski prevodi iz tujih slovestev. Število ne sme presegati 25 odstotkov izdaj domačih del. Agencija Agit poroča, da je prosvetno ministrstvo tudi določilo, da založbe, ki so doslej izdajale prevode v manjšem številu, ne bodo mogle izbrati najvišje določene kvote. Založbe, ki so izdajale samo izvirna italijanska dela, tudi v bodoče ne bodo smele izdajati prevodov iz tujih slovestev.

* Novi nemški stromlavci. Nedavno smo poročali o novem nemškem lovskem letalu, ki je najhitrejša na svetu. Zdal poročajo nemški listi o novih stromlavcih. Na podlagi strateških izkušenj z nemškimi stromlavci so nemške letalske tvornice ustvarile novo dvomotorno stromlavo letalo »Do 217«. To Dornierjevo letalo ima dva močna dvozvezdna motorja BMW, ki omogočata dvogledno letanje. Nova zavora, ki se pri stromlavljenju odpre in zapre na koncu trupa kakor dežnik, napravila letalo pri padanju izredno stabilno. Letalo lahko nosi znatno število najtežjih bomb kakor tudi torpeda in mine v svojem trupu. Razen tega je letalo oboroženo s topovi in s strojnimi, usmerjenimi naprej, za vodjevim sedežem pa je oklepna kupola, od koder je možno streljati s težkim orožjem na vse strani. Že doslej, pravijo listi, se je novi stromlavci nevarno uveljavili na Sredozemlju, v napadih na angleške ladje, pri poletih nad Anglijo, kakor tudi na vzhodni fronti.

* Smrt najstarejšega nemškega gledališke igralca. V starosti 91 let je umrl v Linzu igralec Franc Schmidt-Renner, ki je v teku dolgih desetletij nastopal na najrazličnejših avstrijskih odrih. Nazadnje je pripadal vrsto let dunajskemu gledališču an der Wien, od katerega se je šele 1935 poslovil v opereti »Valčkov raj«, ko mu je bilo 84 let. K pogrebu so prišli številni predstavniki in je državni namestnik položil na krsto venec Adolfa Hitlerja.

* Star planinski veteran je umrl. V Matreiu ob Velikem Venedigerju je umrl ustanovitelj ondotne planinske podružnice Tobias Trost, ki je več stokrat stal na vrhu Velikega Venedigerja. Pogostokrat se je tudi odpravil na obsežno področje Velikega Kleka in na druga znamenita pogoja. Posebno je zaslovel po svojem plezalnem vzponu, ki ga je opravil 1909 z Adelino Edwardsovo na Kindlov vrh. Nake je prvič prečkal južni greben Froinitza tja do Kristalne glave.

* Kazni za pregreške zoper vojno gospodarstvo. Pred posebnim sodiščem v Bielefeldu v Nemčiji se je morala zagovarjati branjevka Marija Henkemyerjeva, ker je nekaterim svojim strankam dobavila s ponarejenimi nakaznicami več stotov različnih živil. Obsojena je na 6 let ječe. Enako se je pregrešila branjevka Elfrida Krempele iz Herna v Vestfaliji, ki je razpečala nekoliko manjšo zalogo živil. Posebno sodišče v Dortmundu jo je obsodilo na 4 leta ječe. Pred posebnim sodiščem v Nürnbergu je bil obsojen trgovec s kurivom Michael Mayer na dve leti in 2 meseca ječe, ker je s pomočjo neke prodajalke v trgovini s čevlji brez nakaznic nakupil 30 parov čevljev, ki jih je nato razprodal za visok denar ali pa jih zamenjal za živila.

* Huda nesreča pri podiranju dreve. Zaradi pomladnega deževja so hudo narasli nekateri potoki in začeli prestopati bregove. Da bi vodo zajeli pot so delavci v Gaberju pri Stični začeli podirati drevje, ki naj bi varovalo brežine pred vodnim elementom. Naključje je nanosilo, da je padajoče drevo pokopalo pod seboj posestnika Jožefa Podobnikovo prav v trenutku, ko je dvorjem prinesla malico. Nesrečna žena je dobila po vsem telesu hude poškodbe in ima počeno lobjano. Prepeljali so jo nemudoma v ljubljansko splošno bolnišnico.

* Učite se strojeplasti! Novi eno-, dvo- in trimesečni tečaj prične v ponedeljek 4. maja. Pouk po deseterstnem sistemu. Največja moderna strojeplastična. Učnina nizka! Vpisovanje dnevno. Informacije, prospekte daje: Trgovsko učilišče Kristofor učni zavod, Ljubljana, Domobrankska 15. Telefon 43-82. Vpiše se lahko vsakdo.

ZAPOVEDI

Katehet: »Koliko zapovedi je, Chris?«
Chris: »Prejšnjo soboto jih je bilo deset. Mama je pa včeraj rekla, da je očka eno preloščil«.

IZ LJUBLJANE

u— Slana je napravila precej škode. Skoraj 14 dni smo imeli pusto, hladno zažezvano vreme. O pomladi ni bilo pravega sledu. Obiskal nas je celo sneg, ki je po vsej pokrajini zapadel prav nizko v dolino. Ko se je začelo vedriti, so bili mnogi vrtnarji in kmetje v skrbeh, da ne bi slana zamorila zgodnje povrtnine in cvetja na sadnem drevju. Njihova bojazan je bila upravičena. V ponedeljek je padla tako huda slana, da je uničila mlade poganjke na sadnem drevju in osmodila na prostem rastočo zelenjavo, ki je niso zavarovali. Zjutraj sicer ni kazalo, da nas bo zadel nesreča, kajti ležala je precej gosta megla; kmalu pa se je megla dvignila in slana je pobelila travnike in polja.

u— Danes za Spodnjo in Zgornjo Sisko. Jutra pa za Jarše — Tomačeve in Bežigrad — Stojice bodo zdravnik mestnega fizikata cepili otroke zoper koze po naslednjem razporedu: današnji sredo 6. maja se cepljenje začne že ob 16. v ljudski šoli v Sp. Šiški, ob 17. uri pa v ljudski šoli v Zg. Šiški, a jutrišnji četrtek 7. t. m. bo pa ob 16. cepljenje v ljudski šoli na Šmartinski cesti za okraj Jarše — Tomačeve, ob 17. uri se pa začne cepljenje v bežigradski šoli za okraj Bežigrad — Stojice. Mestni fizikat je sicer staršem poslal še posebna vabila, vendar se pa lahko pripeti, da ta ali oni ni dobil vabila, toda to nikakor ne more biti opravilo, da bi ne dali svojega otroka cepiti. Zato pa opozarjamo na lepake, nalepljene na občinskih oglašnih deskah, na cerkvenih vratih itd. Z lepakov so razvidne vse podrobnosti predpisa obveznega cepjenja, prav tako pa tudi dnevi, kdaj morajo starši sedaj cepilne otroke pripeljati spet na pregled. Javno cepljenje je brezplačno.

Puher Mihael

dentist

redno ordinira ob 9. do 12. in od 2. do 5. ure — Ob sobotah samo do 12. ure

Ljubljana, Poljanska cesta 1-1

u— Za osebne izkaznice za prebivalce Zgornje Šiške, Dravljic in okolice se vedno posluje poslovalnica mestnega poglavarstva v Zgornji Šiški. Ker pa mora poslovalnica naposled svoje delo zaključiti, naj vsi, ki še potrebujejo tako izkaznico, se ta teden, t. j. do sobote 9. maja vložijo v tej poslovalnici prošnje zanje. Vsi oni, ki so pa prošnje že vložili, naj zanesljivo pridejo po gotove nakaznice tudi ta teden kar v to poslovalnico. Po 9. maju ne bo mogoče več vlagati prošnji ali hoditi po izkaznice v Zg. Šiški, temveč samo še v centralni urad nad trgovino mestne elektrarne v desni hiši magistrata.

u— Za dijake srednjih, strokovnih in mešanih šol prično novi strojeplasti tečaj v ponedeljek 4. maja. Učnina nizka. Največja moderna strojeplastična. Vpisovanje dnevno. Informacije, prospekte daje: Trgovsko učilišče Kristofor učni zavod, Ljubljana, Domobrankska 15. Telefon 43-82.

u— Opozorilo. Ukradeno mi je bilo 4. t. m. ob 20.30 material vagon sivo-rjavi na pepirnatih špulah, peč znamke Zar in štirikolesni voziček, po znani osebi, ter svarim vsakogar pred nakupom gornjega. Če je medtem kdo že kupil, naj se takoj javi v Komenskega ul. 34.

u— V počastitev spomina blagopojnega gosp. Hinka Pogačnika, industrijalca, daruje rodbina Medenova, Begunje — Ljubljana, znesek Lir 300 za mestne reveže.

Iz Novega mesta

n— Maksimalni cenik za gostilničarje. Okrajni civilni komisar je izdal za novomeški okraj nov maksimalni cenik za gostilnine in hotele. Po tem ceniku so cene v vseh novomeških obratih, ki so razdeljeni v II. in III. kategorijo, enotne. Odslej veljajo naslednje maksimalne cene: bela in rdeča vina z ne pod 10% L 9; običajna italijanska vina L 10; sortirana vina L 13; vina v buteljkah in ostale alkoholne pijače 25% poviška na nakupno ceno; majhno pivo 3/10 L 1,90, veliko pivo 5/10 L 3. Vse dodatne zahteve se zaračunajo posebej.

n— Bukev ga je podrla. V širnih gozdovih kočevskega Roga je bil uslužben pri podiranju bukovnega drevja 50-letni drvar spec Jožef iz Podgozda pri Dvoru. Ko se je po podirala debela bukev, je spec poznno odskočil in ga je vejevje bukev podrla na tla. Razen zunanjih poškodb si je pri padcu zlomil tudi levo nogo in se zdravi v kandijski bolnišnici.

n— Številne nesreče. V Krmelju pri št. Janžu je padla doma na stopnicah 83 letna preužitkarica Erman Marija in si težko pokodovala levo roko. V Stari Bučki pri škocjanu je pomagala doma nalagati mrvo na voziček 8 letna posestnica hčerka Libesek Marija. Nenadoma pa je dekletu spodrnilo in pri padcu si je zlomila desno nogo. V Sadijni vasi pri Dvoru je padla doma na dvorišču 50 letna posestnica Vidmar Ivana in si zlomila levo roko. — Vse ponesrečenke so zdravilo v novomeški ženiški bolnišnici.

S Spodnje štajerske

Veliko učiteljsko zborovanje je bilo te dni v Rogasčki Slatini, Okrožno šolski svetnik Robert Trötscher, vodja šolstva v celjskem okrožju, je sklical učiteljsko v tridnevno taborenju. Poleg predstavnikov oblasti in stranke je prisel tudi pokrajinski vodja štajerskega učiteljstva Karel Urriag iz Gradca. Na sporedu so bile najprej razne koncertne točke, nato so obravnavali neko dramo. Potem je igral celjski učiteljski kvartet. V nedeljo dopoldne so umeli slavnostni zbor, na katerem je vodja Heimabunda Franc Steindl govoril o obletnici zasedbe Spodnjega Štajerskega in je izrazil svoje želje učiteljstvu za bodočnost. Za zaključek so priredili pester tovariški večer in so izdružili neki dvospev, kar je vrglo 2135 mark za nemški Rdeči križ.

VISEK ZADOVOLJSTVA

»Nu, Tadek, kako si zadovoljen s trobento, ki sem ti jo podaril za god?«
»Strano, stric, mati mi da vsak dan lre, da molčim«.

ENKRAT JE TREBA ZACETI

»Šo spet si se zlagal. Ko sem bil jaz še tako majhen, se nisem nikoli«.
»Tako? Kdaj si pa začel, očka?«

SPORT

Tretje poletje v vojni

bo prineslo bogat mednarodni spored kakor včasih

Razne omejitve, ki jih nalagajo sedanje izredne okoliščine, so morale navsezadnje zadeti tudi sportne prireditve. Medtem ko Anglija ali Sovjetska Rusija ne moreta niti misliti na velike mednarodne prireditve, je na primer v Nemčiji za letošnje poletje odredena dolga vrsta pomembnih mednarodnih sportnih nastopov, ki bodo spet poživili življenje na terenih, čeprav je v zimskih mesecih nekoliko zastalo zaradi znane oddaje smučarskih potrebščin. Nemčija je v glavnem prav za prav že sestavila ogrodje svojega mednarodnega sportnega sporeda za prihodnje mesece.

Sicer pa je tudi pregled sportnih dogodkov v minulih mesecih več kakor laskav za delavnost odgovornih voditeljev v nemškem sportu. Spominimo se samo velike telovadne prireditve v Berlinu, kjer so se pred 12.000 gledalci sestali telovadci Nemčije, Italije in Madžarske ali pa na mednarodno hokejsko prireditev, ki je bila ob zaključku sezone v milanskem letnem stadionu med Nemčijo in Italijo. Najširše poletje v nizu dosedanjih prireditev zavzema vsakogar nogometni sport. Nemški nogometaši so svojo prvo mednarodno tekmo igrali že sredi januarja v Zagrebu, nekaj pozneje so imeli isti ljudje spet močne nasprotnike na Dunaju, in sicer izbrano moštvo švicarjev, ki je res tudi zmazgalo z 2:1. Še huja preskušnja je čakala nemške nogometaše v prvi polovici aprila, ko so v berlinskem olimpijskem stadionu zdeli ob špance in nadvse častno rešili iz te tekme neodločeni izid 1:1. Višek elana in udarnosti pa je nemška nogometna reprezentanca pokazala zadnjo nedeljo v madžarski prestolnici, kjer je po precej skromnem uvodu in z velikim zaostankom v kolikoli ustrelnih golov po dramatični borbi drugega polčasa to težko tekmo — in prvo sploh med 18., kar jih je igrala v Budimpešti — sigurno in zaslužno odločila v svojo korist. S temi tekmi seveda še ni izčrpan mednarodni spored nemških nogometnih predstavnikov, ki bodo v teku sezone ali kot celota ali v klubskih sestavi imeli še več pomembnih nastopov izven doma ali na svojih igriščih s tujimi moštvii.

Bogato žetev obeta v letošnji mednarodni sezoni tudi teniški sport, za katerega je tudi že določen zelo pester spored. Razen tekem za romski pokal bo gotovo prišlo tudi do medsebojnih srečanj med Nemčijo in Italijo ter Hrvaško in Madžarsko posebej in verjetno tudi še s katerimi koli nasprotniki iz nordijskih držav.

Od nadaljnjih prireditev je vredno omeniti srečanje izbranih sabljačev Nemčije in Italije v Napoliju. Pri tej priliki bodo položeni tudi temelji za ustanovitev evropske sabljaške zveze, ki bo v okrilju Nove Evrope združevala vse narode, ki goje to plemenito sportno panogo. Zvezo bodo ustanovile Nemčija, Italija in Madžarska, brez dvoma pa se ji bodo takoj priključile tudi ostale države. Izmed dozdaj sklenjenih velikih mednarodnih tekmovanj je treba navesti še tekmo v hokeju na travi med Nemčijo in Madžarsko, ki bo prihodnjo nedeljo na Dunaju, dalje dvoboj kolesarjev iz Nemčije in Italije, ki bo dne 24. in 25. maja v Wuppertalu in troboj med boksařji Nemčije, Italije in Madžarske, ki je dogovorjen za dneve od 3. do 7. junija v Romu.

Pripomniti moramo, da v tem pregledu še niso navedeni vsi sportni dogodki s sodelovanjem sportnikov vseh vrst iz glavnih držav Ost. Tukaj ne smemo pozabiti niti teniških igralci, ki bodo prav tako tekmovali za skupno lovoriko med državami in pa atletov, ki bodo prav gotovo v teku sezone našli možnosti za kakršno koli medsebojno tekmovalno večerjo obsega. Brez podrobnejših podatkov o teh slednjih pa je že tako razvidno, da bo imela Evropa tudi v tretjem letu vojne svoj pester mednarodni spored.

(Po »S. E. — sportni službe«)

V nekaj vrstah

Iz daljšega poročila, ki ga objavlja celovški dnevnik o lanskih delih znane organizacije Todt za cestna dela na Gorenjskem, je razvidno med drugim, da je organizacija obenem, ko je začela s popravilnimi deli na državni cesti od Kranja do Podkorenškega sedla, sprejela v svoj obnovitveni načrt tudi popravilo poti, ki vodi s postaje v Ratečah pod veliko skakalnico v Planico. Ta pot bo razširjena na celotno 3,5 m in se bo končala pod veliko skakalnico na obsežnem prostoru, ki bo deloma določen za parkiranje vozil, še bolj pa kot sportni prostor v poletnih mesecih.

Pretekli četrtek so v Beogradu odigrali še eno nogometno tekmo za pokal mesta Beograda. To pot je moštvo Obilica zelo visoko zmazgalo na enajstorico Jedinstva, in sicer s 4:1.

V Mariboru je bila ustanovljena sportna združba varnostne policije. Za vodjo društva je bil izbran poveljnik varnostne policije major Buchholz.

Nemški državni sportni vodja je pred kratkim izdal naredbo, s katero je deloma omilil omejitve sportnih tekmovanj, za katere so morala posamezna društva uporabljati prevозна sredstva. Po novem je potrebno njegovo dovoljenje le za sportne nastope, na katere bi morali udeleženci potovati dlje kakor 200 km daleč v eni smeri.

Kako se čuti vojna v južnoameriških državah kaže najbolj odredba argentinske vlade, da so odslej prepovedane po vsej

